

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Fylkesmannen i Troms
Postboks 6105
9291 Tromsø

3. april 2017

Høringsuttalelse til forslag om tre marine verneområder i Troms

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Fylkesmannen i Troms har forslag til vern av Ytre Karlsøy i Karlsøy kommune, Rystraumen i Tromsø kommune og Rossfjordstraumen i Lenvik kommune. Vi har vært i kontakt med en rekke natur- og friluftsansjasjoner og ønsker å komme med noen innspill.

Marint vern ønskes velkommen

FNF Troms synes det er gledelig at det kommer tre marine verneområder i Troms, og ønsker disse velkomne. Områdene inngår alle i nasjonal marin verneplan, som bidrar til et nettverk av verneområder langs norskekysten for å bevare naturverdier og økosystemer. I Troms vil naturtyper som åpen kyst, og leveområder for biologisk mangfold som genetisk unik sildestamme, sjøanemoner og koraller, ivaretas som følge av vernet. Vernet sørger også for å bevare områdene som viktige arenaer for friluftsliv.

Medvirkning

Det er positivt hvordan fylkesmannen har lagt til rette for medvirkning i planprosessen. Natur- og friluftsansjasjonene har vært involvert blant annet gjennom deltakelse fra Karlsøy JFF i referansegruppa til Ytre Karlsøy, FNF Troms i Rystraumen og Midt-Troms Naturlag i Rossfjordstraumen. Det blir avgjørende med fortsatt god medvirkning i arbeidet med å utarbeide forvaltningsplaner for verneområdene, og å legge til rette for frivilligheten.

Friluftsliv

For natur- og friluftsansjasjonene er det viktig at både naturverdiene sikres, samtidig som det legges opp til fortsatt tradisjonelt bruk av verneområdene til friluftslivsaktiviteter. Dette ser i hovedsak ut til å være sikret i planene, blant annet jfr. § 4 «Generelle unntak fra vernebestemmelsene» bokstav b. FNF vil minne om verdikartleggingen av friluftsområder i Troms. Alle områdene er viktige for utøvelsen av friluftsliv. I det store området Ytre Karlsøy er flere områder verdisatt som svært viktige (A) og viktige (B). Områdene på land langs Rystraumen er også verdisatt som svært viktige friluftsområder (A), mens selve strømmen/sjøområdet er kategorisert som viktig (B). Strømmen er et yndet området for blant annet kajakkpadling, dykking og fiske, og det forventes ytterligere bruksvekst dersom Ryøya tilrettelegges for allmennheten.

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftsansjasjoner i Troms som til sammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

Det er positivt at friluftsutøvelse som fiske, kajakk, bålbrenning, tradisjonelt friluftsliv o.l. er tillatt i verneområdene. Vi merker oss også at tilrettelegging for friluftsliv vil være mulig under § 5 bokstav d, spesifiserte dispensasjonsbestemmelser etter søknad. Flere av verneområdene har potensiale for ytterligere tilrettelegging og bruk. Vi ber om at mulige tilretteleggingstiltak for friluftsliv inkluderes i forvaltningsplanene i samråd med natur- og friluftsansjonene.

Rossfjordstraumen

FNF Troms ønsker å fremheve områdets store betydning for fugl. Midt-Troms Naturlag og NOF Troms ba tidlig om at områdets betydning som beiteområde for fugl burde ivaretas i verneforskriften, selv om verneområdet i utgangspunktet omfatter overflaten, vannsøylen og sjøbunnen. Det største antallet overvintrende fjæreplytt organisasjonene har observert er på Rossfjordleira. De mener at hensynet til fugl er en viktig del av vernet, da de artene som benytter området faktisk bruker et areal som flør ned, og at de således beiter på sjølevende organismer. FNF mener dette kan tydeliggjøres i verneforslaget.

For Rossfjordstraumen foreslås det to ulike alternativer, A og B, som arealavgrensning for det marine vernet. Midt-Troms Naturlag og NOF Troms sine tellinger de 37 siste årene har i hovedsak foregått i området som ligger innenfor grensen til område B, med relativt få registreringer og arter mellom grense A og B. Likevel finnes det klare verdier i området mellom A og B, som naturtypeforekomsten bløtbunnsområde, ålegrassamfunn og større variasjon i dybde, lys og strøm. FNF Troms mener disse kvalitetene må sees i sammenheng med de store vernekvalitetene lengre inn, og at hele området vernes for i størst mulig grad i vare ta de samlede verdiene for Rossfjordstraumen, både hva gjelder naturtyper, variasjon og fugleliv. FNF Troms anbefaler at fylkesmannen på vegne av disse verdiene lander på alternativ A.

Etter § 5 bokstav g kan det gis tillatelse til vedlikeholdsmudring. Dette gjelder mindre avgrensede områder som ved brygger. I tillegg er det i § 5 bokstav g foreslått at det kan gis tillatelse til vedlikeholdsmudring av småbåtpassasje fra Straumen (brua) og nordover ut mot Malangen som ved vernetidspunktet. Det står videre at hvordan slik mudring evt. skal foregå må avklares i forvaltningsplanen. FNF Troms ønsker å påpeke at dette må forankres og følges opp meget strengt i forvaltningsplanen, og at verneverdiene på ingen måte må forringes.

Rystraumen

Troms Turlag inngår i en gruppering som planlegger bruk av Ryøya til friluftslivsformål. Dette er relativt nye planer og har i så måte ikke blitt fanget opp tidligere i referansegruppen. Målet er at området skal være allment tilgjengelig. I den forbindelsen vil vi be om at det i vernebestemmelsene tas inn en formulering som åpner for etablering av bedre adkomst til Ryøya. Eksisterende løsninger har klare kapasitets- og brukerbegrensninger. Det kan ikke utelukkes at det i fremtiden vil bli behov for etablering av et transporttilbud som både tilgjengeliggjør området for mange, dvs. stor samtidighet, men også for brukergrupper som funksjonshemmede. Bestemmelsen må derfor ha åpning for alternative løsninger hva gjelder adgang og universell utforming.

I § 5 bokstav f er det en bestemmelse om at det kan gis tillatelse til tekniske tiltak som innebærer små inngrep på bunnen og som ikke påvirker de marine verneverdiene nevneverdig, herunder flytebrygger og fortøyninger. Fylkesmannen etterspør høringsinnspill på om det er konkrete tiltak det ønskes hjemmel til, slik at de kan ta stilling til om det bør fastsettes en spesifisert dispensasjonshjemmel for tiltaket. For å oppnå målet med å tilrettelegge for bredest mulig friluftaktivitet på Ryøya, er det nødvendig å sikre trygg overfart over Litlestraumen. Dette vil kreve etablering av solide flytebrygger på begge sider, noe som er avhengig av solide landfester. For å oppnå dette vil det kunne være nødvendig å for eksempel bruke betong.

Basert på overstående ber vi om at Fylkesmannen vurderer dette tiltaket og innlemmer en setning i verneforskriftene § 5 som muliggjør ønsket om allmenn tilgjengelighet, f.eks. - "*I strandsonen i Litlestraumen skal det kunne etableres installasjoner hvor også betong kan inngå for å sikre trygg overfart til Ryøya i friluftsyemed*". FNF Troms tror det vil være mulig å forene økt bruk av Ryøya til friluftsmål for allmennheten, med å ivareta de viktige verneverdiene i Ryastraumen. Dersom Fylkesmannen har behov for nærmere info i slutfasen, ber vi dere ta kontakt med Troms Turlag.

Ytre Karlsøy

Natur- og friluftsansjonene støtter opp om alternativ B hva gjelder spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i § 5 som omhandler hvorvidt havbruk, fangstbasert akvakultur og levendelagring av fisk i verneområdet skal tillates. Det er i dag ingen havbruksvirksomhet i området, og heller ikke foreløpig avsatte områder der. Havbruk vil i hovedsak ikke være tillatt i det marine verneområdet etter § 3, og FNF Troms deler fylkesmannens skepsis til å tillate særlig havbruk og fangstbasert akvakultur i det marine verneområdet. Dette er med bakgrunn i verneverdiene på sjøbunnen og at disse skal ha ekstra beskyttelse mot negativ påvirkning. Men det gjelder også sjøoverflaten som inngår i vernet, og naturtypen åpen kyst som vil kunne bli påvirket av anleggsetablering fra havbruksnæringen. Området er særegent både hva gjelder natur- og landskapskvaliteter, og utgjør et at de få områdene med så stor andel villmarkspreget natur langs kysten. Området er også svært viktig for sjøfugl. Førre-var-prinsippet bør veie tungt og ikke tillate denne type næring gjennom dispensasjonspraksis knyttet til § 5. Det finnes flere andre områder for overnevnte næringer som på langt nær er så konfliktfylte. FNF Troms anbefaler derfor alternativ B.

FNF Troms har tillit til at fylkesmannen ivaretar verneverdiene, de allmenne interesser og friluftslivet gjennom de tre marine verneplanene / -forskriftene og ønsker lykke til med ferdigstilling.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Uttalelsen støttes av:

Troms Turlag, Harstad Turlag, NJFF-Troms, 4H Troms, Naturvernforbundet Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Troms Fylkeskystlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Nord-Norsk Botanisk Forening, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening, Midt-Troms Naturlag

Kopi:

Troms fylkeskommune
Tromsø kommune
Karlsøy kommune
Lenvik kommune